

Prvá pomoc Slovensku:

priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám

(Aktualizácia 5)

október 2020

Matúš Baliak

Štefan Domonkos

Lucia Fašungová

Branislav Hábel

Ján Komadel

Marcela Veselková

Pod'akovanie

Autori ďakujú Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny, jednotlivým úradom práce, Sociálnej poisťovni, ako aj Infostatu za poskytnutie údajov nevyhnutných na spracovanie tohto komentára. Za cenné rady a technickú podporu ďakujú Ondrejovi Buchelovi, Marekovi Hlaváčovi a Barbare Vojtechovej z ISP.

Zhrnutie¹

Tento komentár predstavuje v poradí piatu aktualizáciu analytického komentára ISP zverejneného 29. mája 2020 s cieľom informovať odbornú aj širšiu verejnosť o opatreniach prijatých na podporu ekonomiky SR v čase mimoriadnej situácie súvisiacej s pandémiou COVID-19 (pozri bližšie Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020a). Sériou týchto publikácií ISP reaguje na pretrvávajúci záujem verejnosti o dáta súvisiace s využívaním ekonomickej pomoci štátu organizovanej pod záštitou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVR SR).

Koncom marca 2020 schválila vláda SR opatrenia zamerané na zmiernenie ekonomických dopadov pandémie COVID-19. Najprv boli schválené nové typy sociálnych dávok v podobe pandemického nemocenského a ošetrovného, následne vláda predstavila aj opatrenia priamej pomoci na udržanie pracovných miest v rámci tzv. „Prvej pomoci“ zamestnancom, podnikateľom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Paralelne s týmito opatreniami umožnila novelizácia zákona o sociálnom poistení odklad alebo odpustenie odvodov na sociálne poistenie pre niektorých zamestnávateľov. V čase prípravy piatej aktualizácie komentáru je vyhlásený núdzový stav na území Slovenska s trvaním 45 dní, od 1. októbra 2020. Stále trvá aj mimoriadny stav a opatrenia „Prvej pomoci“ boli predĺžené do konca roka 2020.²

Podľa dát dostupných k 1. októbru 2020 uzavreli úrady práce, sociálnych vecí a rodiny so zamestnávateľmi a SZČO dotknutými mimoriadnou situáciou približne 122 tisíc dohôd o poskytovaní pomoci. Na základe týchto dohôd sa rozdelila pomoc v celkovej výške takmer 586 miliónov eur. Uvedenou sumou sa podporí viac ako štvrtina pracovných miest v ekonomike.³ Cez „Prvú pomoc“ bolo za marec 2020 podporených približne 371 tisíc, za apríl viac ako 466 tisíc, za máj 459 tisíc, za jún 277 tisíc, za júl 216 tisíc a za august zatiaľ 143 tisíc zamestnancov a SZČO. Celková uhradená suma za marec predstavovala 83 miliónov eur, za apríl 176,9 milióna eur, za máj 145,9 miliónov eur, za jún 80,5 milióna eur, za mesiac júl 61,0 milióna eur a za mesiac august 41,1 miliónov eur.⁴

Nástroje „Prvej pomoci“ stále využívajú najintenzívnejšie veľké podniky a mikropodniky a SZČO. Ich podiel na čerpanej sume sa oproti malým a stredným podnikom v auguste nezmenil výrazne, pričom došlo k jeho medzimesačnému nárastu z takmer 65 % na 68 % . Z odvetvového pohľadu pomoc prúdila najmä do priemyselnej výroby, veľkoobchodu a maloobchodu a stavebníctva, ktorých podiel na celkovej alokovanej sume dosiahol v auguste takmer 69 %.⁵ Spomedzi opatrení dosiahol najvyššie čerpanie opatrenie 3B s odstupňovaným paušálnym príspevkom na zamestnancov (47,7 % celkovej sumy). Opatrenie 1, určené zamestnávateľom s povinne zatvorenými prevádzkami pokračuje v poklese objemu poskytnutých zdrojov, využívanie za mesiac august dosahuje iba desatinu percenta z celkovej sumy. Priemerná suma podpory na jedno pracovné miesto v auguste zaznamenala mierny nárast oproti júlovej úrovni, z 281,4 € na viac ako 287,1 €.

Nad rámec uvedených opatrení bolo súčasťou podporného programu aj prispôsobenie systému sociálneho zabezpečenia novej situácii v podobe vytvorenia tzv. pandemických dávok. Výrazný nárast počtu vyplatených

¹ Ak nie je inak uvedené, dáta o „Prvej pomoci“ vychádzajú z informácií aktualizovaných k 1. októbru 2020. Údaje o ostatných formách pomoci sú aktuálne ku konkrétnym dňom v septembri alebo októbri 2020 uvedeným v texte. Vzhľadom na predĺženie pomoci až do konca roka 2020 očakávame finálne údaje o jednotlivých formách pomoci až v priebehu prvého kvartálu roka 2021.

² Návrh predĺženia „Prvej pomoci“ do konca 2020 bol predložený na rokovanie vlády a schválený 23. septembra 2020 (materiál č. UV-20006/2020). Bližšie informácie sú dostupné na webstránke <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25260/1>.

³ Dáta o podporených pracovných miestach sú za marec až august 2020; vzhľadom na postupné spracovanie ďalších žiadostí možno očakávať aj postupný nárast všetkých uvedených indikátorov. Údaje za august môžu podliehať najväčším zmenám, nakoľko pomoc z opatrení 1, 3A a 3B za tento mesiac je možné žiadať až do 31. októbra 2020.

⁴ Uvedené údaje vychádzajú z dát dostupných k 1. októbru 2020 a predstavujú horný odhad počtu podporených pracujúcich, ktorý abstrahuje od možnosti paralelného čerpania pomoci z viacerých opatrení na jedno pracovné miesto.

dávok a výdavkov na ne je viditeľný najmä v prípade dávky ošetrovnej. Za obdobie marec až september 2020 bolo v porovnaní s rovnakým obdobím predošlého roka vyplatených o 391 591 dávok viac. Medziročný nárast výdavkov dosiahol viac ako 131 miliónov eur.

Úvod

Tento dokument je v poradí piatou aktualizáciou analytického komentára ISP z 29. mája 2020, ktorý bol zverejnený s cieľom informovať odbornú aj širšiu verejnosť o opatreniach prijatých na podporu ekonomiky SR v čase mimoriadnej situácie súvisiacej s pandémiou COVID-19 (pozri bližšie Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020a, 2020b, 2020c; Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, Veselková & Vojtechová, 2020; Baliak, Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020).⁶ Vláda SR vyhlásila 12. marca 2020 mimoriadnu situáciu pre šírenie ochorenia COVID-19 a postupne prijímala opatrenia na zabránenie šírenia tejto choroby. S cieľom zmierniť dopady pandémie a protipandemických opatrení pripravila vláda hneď niekoľko balíkov pomoci. Dňa 25. marca 2020 vláda schválila **prvú sociálnu pomoc** vo forme tzv. „**pandemických dávok**“ určených rodičom detí a osobám v povinnej karanténe. O šesť dní neskôr, dňa 31. marca 2020, schválila aj tzv. „**Prvú pomoc**“ **zamestnancom, podnikateľom a SZČO**, ktorá pozostáva z viacerých opatrení založených na priamej finančnej podpore pracovných miest a podnikania spolufinancovaných z Európskeho sociálneho fondu. Vzhľadom na nedávne ukončenie prijímania podkladov na výplatu pomoci za júl 2020 opäť prinášame novú aktualizáciu komentára zverejneného ku koncu mája 2020. Okrem aktualizácie údajov za marec až júl 2020 dokument prezentuje prvé čiastkové výsledky čerpania pomoci aj za august 2020.

„Prvá pomoc“ zamestnancom, podnikateľom a živnostníkom: útlm čerpania pokračuje aj v auguste

Vláda SR 31. marca 2020 schválila balík tzv. „Prvej pomoci“ zamestnancom, podnikateľom a živnostníkom s cieľom znížiť dopad koronavírusu na ekonomiku. Priama podpora zamestnávateľov a SZČO sa realizuje v rámci „Prvej pomoci“ cez šesť rôznych opatrení spolufinancovaných z Európskeho sociálneho fondu. Od dátumu pôvodného schválenia pomoci sa táto opakovane predlžovala s cieľom pomôcť tým segmentom ekonomiky, ktoré sú naďalej ohrozené útlmom ekonomickej aktivity v súvislosti s pandémiou COVID-19. V zmysle posledného rozhodnutia vlády SR budú opatrenia v aktuálnej podobe platné do konca roka 2020.

Všetky opatrenia zahrnuté do „Prvej pomoci“ majú grantový charakter, čo znamená nenávratnú formu financovania. Detaily jednotlivých schémach⁷ sú k dispozícii v predošlej publikácii Inštitútu sociálnej politiky na tému pomoci ekonomike SR počas mimoriadnej situácie vyhlásenej v súvislosti s pandémiou COVID-19 (Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020a).

Tabuľka 1 poskytuje prehľad o hlavných ukazovateľoch čerpania finančných prostriedkov z jednotlivých opatrení „Prvej pomoci“ k 1. októbru 2020, osobitne za marec až august 2020. Údaje za mesiace marec až júl 2020 dostupné k 1. októbru 2020 považujeme za relatívne blízke finálnemu čerpaniu pomoci, nakoľko zamestnávatelia a SZČO mali možnosť požiadať o pomoc za marec 2020 najneskôr 15. mája 2020, za apríl najneskôr 30. júna 2020, za máj najneskôr 31. júla 2020, za jún najneskôr do 31. augusta 2020 a za júl do 30. septembra 2020. Na rozdiel od pomoci za tieto mesiace je možnosť požiadať o „Prvú pomoc“ za august 2020 naďalej otvorená, a to až do 31. októbra 2020. Z tohto dôvodu zdôrazňujeme, že údaje za august 2020 sa môžu meniť v dôsledku prijímania a spracovania nových podkladov od žiadateľov.

⁶ Pôvodný materiál aj jeho aktualizácie sú dostupné na webovej stránke MPSVR.

<https://www.employment.gov.sk/sk/ministerstvo/vyskum-oblasti-prace-sociálnych-veci-institut-sociálnej-politiky/analyticky-komentare/prva-pomoc-slovensku.html>

⁷ Opatrenie 1 je určené pre tých zamestnávateľov, ktorí boli nútení na základe rozhodnutia orgánu verejnej moci zavrieť prevádzku. Opatrenie 2 je určené na kompenzáciu SZČO s poklesom tržieb. Opatrenia 3A a 3B sa týkajú tých zamestnávateľov, ktorých sa dotkli negatívne ekonomické dopady mimoriadnej situácie, aj keď sa na nich nevzťahoval úradom vydaný zákaz činnosti. Opatrenie 4A a 4B sa týka tých SZČO a konateľov tzv. jednoosobových s.r.o., na ktorých sa nevzťahuje žiadne zo skôr uvedených opatrení.

Tabuľka 1 Čerpanie finančných príspevkov za marec až august 2020 z projektu „Prvá pomoc“, stav k 1. októbru 2020^a

Opatrenie	Počet podporených subjektov	Počet podporených zamestnancov / SZČO	Finančný príspevok	Priemerná podpora na pracujúceho	Žiadaná suma
marec 2020					
1	13 692	65 585	18 718 902,76 €	285,41 €	18 744 957,53 €
2	39 554 ^b	39 554	9 913 966,10 €	250,64 €	9 936 443,00 €
3A	2 644	68 173	18 359 907,85 €	269,31 €	18 366 058,24 €
3B	12 581	186 121	34 771 339,70 €	186,82 €	34 809 922,59 €
4A	10 573 ^b	10 573	1 111 605,00 €	105,14 €	1 119 420,00 €
4B	968 ^b	968	101 745,00 €	105,11 €	104 685,00 €
Spolu	80 012	370 974	82 977 466,41 €	223,67 €	83 081 486,36 €
apríl 2020					
1	11 245	56 522	28 014 114,01 €	495,63 €	28 017 727,18 €
2	47 444 ^b	47 444	22 346 173,31 €	471,00 €	22 346 245,31 €
3A	4 542	103 294	44 081 518,29 €	426,76 €	44 144 376,23 €
3B	17 804	245 544	79 636 704,77 €	324,33 €	79 638 023,38 €
4A	12 261 ^b	12 261	2 577 975,00 €	210,26 €	2 577 975,00 €
4B	1 127 ^b	1 127	236 985,00 €	210,28 €	236 985,00 €
Spolu	94 423	466 192	176 893 470,38 €	379,44 €	176 961 332,10 €
máj 2020					
1	4 045	24 832	10 339 908,44 €	416,39 €	10 339 961,74 €
2	41 417 ^b	41 417	18 551 521,90 €	447,92 €	18 551 531,90 €
3A	4 464	109 306	41 424 524,91 €	378,98 €	41 425 155,24 €
3B	17 554	274 105	73 529 056,05 €	268,25 €	73 605 596,15 €
4A	8 640 ^b	8 640	1 814 400,00 €	210,00 €	1 814 400,00 €
4B	964 ^b	964	202 395,00 €	209,95 €	202 395,00 €
Spolu	77 084	459 264	145 861 806,30 €	317,60 €	145 939 040,03 €
jún 2020					
1	351	1 896	770 924,63 €	406,61 €	770 924,63 €
2	29 926 ^b	29 926	13 077 034,20 €	436,98 €	13 077 214,20 €
3A	3 213	79 212	24 562 168,62 €	310,08 €	24 562 170,22 €
3B	12 105	159 490	40 712 670,03 €	255,27 €	40 743 425,73 €
4A	5 943 ^b	5 943	1 248 480,00 €	210,08 €	1 248 480,00 €
4B	673 ^b	673	141 330,00 €	210,00 €	141 330,00 €
Spolu	52 211	277 140	80 512 607,48 €	290,51 €	80 543 544,78 €
júl 2020					
1	80	468	288 216,74 €	615,85 €	288 216,74 €
2	23 725 ^b	23 725	10 382 262,20 €	437,61 €	10 382 262,20 €
3A	2 533	72 136	19 512 997,22 €	270,50 €	19 513 001,52 €
3B	9 016	114 954	29 652 518,57 €	257,95 €	29 656 573,57 €
4A	4 770 ^b	4 770	1 001 280,00 €	209,91 €	1 001 280,00 €
4B	539 ^b	539	112 770,00 €	209,22 €	112 770,00 €
Spolu	40 663	216 592	60 950 044,73 €	281,40 €	60 954 104,03 €
august 2020					
1	43	116	54 366,68 €	468,68 €	54 366,68 €
2	20 286 ^b	20 286	8 895 780,00 €	438,52 €	8 905 780,00 €
3A	1 873	41 279	11 587 582,71 €	280,71 €	11 587 602,71 €
3B	5 814	76 908	19 592 672,28 €	254,75 €	19 592 672,28 €
4A	4 048 ^b	4 048	850 200,00 €	210,03 €	850 200,00 €
4B	463 ^b	463	97 020,00 €	209,55 €	97 020,00 €
Spolu	32 527	143 100	41 077 621,67 €	287,06 €	41 087 641,67 €

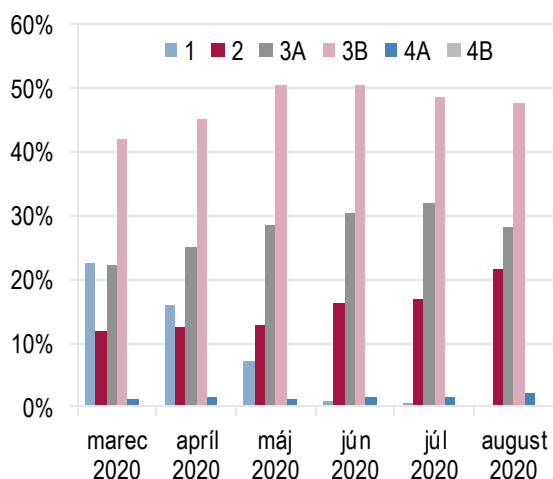
Zdroj: Informačný systém služieb zamestnanosti, ÚPSVaR. Pozn.:^a Dáta z Informačného systému služieb zamestnanosti predstavujú predbežné údaje, ktoré sa môžu späťne korigovať, napríklad preradením podporených subjektov v rámci opatrení; ^b Údaje predstavujú počet podporených SZČO. Vzhľadom na charakter opatrení 2 a 4, ISP v prípade týchto opatrení predpokladá nutnú ekvivalenciu počtu podporených subjektov a počtu podporených SZČO (stípec 3).

Absolútna výška čerpania kulminovala v apríli a v nasledujúcich mesiacoch alokovaná suma postupne klesá. Na základe aktualizovaných dát tento vývoj pokračuje aj v auguste. Podľa údajov dostupných k 1. októbru 2020 dosiahol čerpanie pomoci za júl takmer 61 miliónov eur, čo predstavuje medzimesačný

pokles oproti júnu 2020 o takmer štvrtinu (za mesiac jún 2020 čerpanie dosiahlo takmer 80,5 milióna €). Pokles vo výške poskytnutej pomoci zaznamenali všetky opatrenia, avšak opatrenie 3B kleslo v absolútnom vyjadrení o viac ako 11,5 milióna eur, čo tvorí viac ako polovicu medzimesačného zníženia oproti júnu. Suma podpory prostredníctvom opatrenia 3A taktiež medzimesačne výrazne klesla o viac ako 5 miliónov eur, zatiaľ čo pri ostatných opatreniach bol pokles v absolútnom čerpaní výrazne nižší.

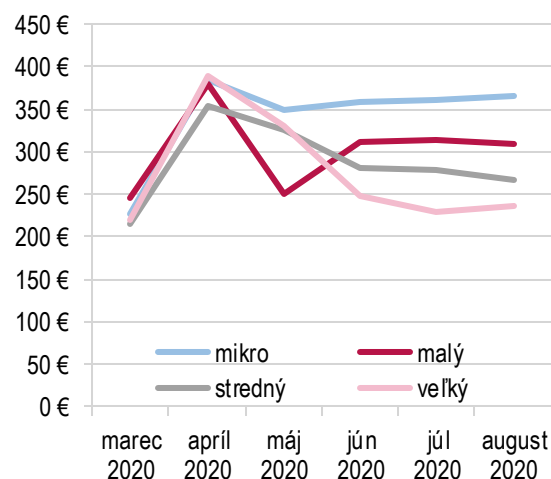
Najväčšiu časť vyplatenej sumy tvorí stabilne opatrenie 3B, ktorého podiel sa v jednotlivých mesiacoch pohybuje v rozpätí 40 až 50 % celkovej vyplatenej sumy (Graf 1). Podobný vývoj zatiaľ sledujeme aj v auguste. V marci predstavovali opatrenia 1 a 3A zhodne niečo cez 22 % celkovej sumy podpory, ale ich využívanie v nasledujúcich mesiacoch bolo odlišné. Podiel opatrenia 1, určeného pre zamestnávateľov s prevádzkami zatvorenými na základe úradného rozhodnutia, postupne klesal. Tento trend zatiaľ pokračuje aj v mesiaci august, v ktorom podiel sumy vyplatenej prostredníctvom tohto opatrenia dosahuje iba približne 0,13 % z celkovej vyplatenej sumy v rámci „Prvej pomoci“.⁸ Podiel opatrenia 3A až do konca júla narastal, ale v auguste začal taktiež klesať. Napriek tomu stabilne tvorí viac ako štvrtinu vyplatenej sumy. Postupný nárast však pozorujeme pri podiele opatrenia 2, ktorý medzi marcom a augustom vzrástol z necelých 12 % na takmer 22 % celkovej sumy.

Graf 1 Najväčšia časť celkovej sumy podpory je poskytovaná cez opatrenie 3B

Zdroj: ÚPSVaR.

Graf 2 Priemerná podpora na pracujúceho sa v letných mesiacoch výrazne nemenila

Zdroj: ÚPSVaR.

Medzi júnom a júlom 2020 klesol počet podporených zamestnancov a SZČO o viac ako 60 tisíc (pokles o 21,8 %), z čoho najväčšiu časť tvoril pokles v opatrení 3B o 44,5 tisíc zamestnancov. Tento pokles bol pomalší ako zníženie čerpanej sumy za mesiac júl, čo sa prejavilo v poklese priemernej podpory na jedno pracovné miesto z júnových 290,5 € na 281,4 € v júli. Podľa najnovších údajov priemerná podpora na pracovníka za mesiac august medzimesačne vzrástla na 287,1 €. Neúplné dáta za mesiac august naznačujú nárast priemernej podpory na jedného zamestnanca predovšetkým v dôsledku mierneho nárastu u mikropodnikov a veľkých podnikov, ktoré čerpajú najväčšiu časť podpory a kde pracuje najväčšia časť podporených pracovníkov. Naopak, pri malých a stredných podnikoch priemerná suma na pracovníka medzimesačne mierne klesla (Graf 2).

⁸ Údaje za mesiac august budú podliehať ďalším aktualizáciám, pretože o pomoc je možné žiadať do 31. októbra 2020.

Box 1 Kumulatívne údaje za marec až júl 2020

Z priebežne aktualizovaných údajov vyplýva, že od začiatku mimoriadnej situácie bolo k 1. októbru 2020 vyplatených **585 512 257,66 eur**. Celková odhadovaná žiadaná suma za všetkých šesť mesiacov od marca do augusta 2020 predstavovala k rovnakému dátumu 585 806 425,38 eur. Odhadovaný počet žiadostí na jednotlivé opatrenia dosiahol 125 405. Je však potrebné zdôrazniť, že k 1. októbru 2020 je uzatvorené prijímanie žiadostí o finančnú pomoc iba za marec až júl 2020. V prípade augusta preto očakávame výraznú zmenu konečných údajov po postupnom spracovaní ďalších žiadostí a výkazov úradmi práce. Zmeny možno očakávať aj v prípade údajov za júl, nakoľko zber podkladov potrebných k výplате pomoci za tento mesiac sa skončil 30. septembra 2020.

Tabuľka 1 v Dátovej prílohe obsahuje údaje aktuálne k 1. októbru 2020 o štruktúre prijímateľov „Prvej pomoci“ podľa počtu zamestnancov žiadateľa od mikropodnikov s maximálne deviatimi zamestnancami až po veľké podniky s najmenej 250 zamestnancami.⁹ Podobne ako v predchádzajúcich mesiacoch, viac ako dve tretiny sumy augustovej podpory čerpali mikropodniky vrátane subjektov bez zamestnancov a veľké podniky, kým zvyšnú tretinu čerpali malé a stredné podniky. Podiel mikropodnikov na celkovej sume oproti júlu vzrástol (z 29 % v júli na 33,8 % v auguste), kým podiely malých, stredných a veľkých podnikov sa mierne znížili. Využívanie jednotlivých opatrení sa medzi podnikmi rôznej veľkosti líši. Medzi mikropodnikmi je takmer 62 % augustovej vyplatennej sumy poskytovaných prostredníctvom opatrenia 2, malé a stredné podniky čerpajú asi tri štvrtiny sumy cez opatrenie 3B a veľké podniky najviac využívajú dve opatrenia, 3A a 3B, (52 % respektíve 48 % celkovej sumy).

Tabuľka 2 v Dátovej prílohe obsahuje údaje aktuálne k 1. októbru 2020 o štruktúre prijímateľov „Prvej pomoci“ podľa odvetví hospodárstva (sekcie NACE). Najväčší podiel tak na čerpanej sume, ako aj na počte podporených pracujúcich má, rovnako ako v predchádzajúcich mesiacoch, priemyselná výroba (NACE sekcia C). Podiel tohto odvetvia na celkovej čerpanej sume dosiahol za august 2020 opäť viac ako 48 %, čím sa podporilo takmer 54 % zo všetkých pracovníkov. Podiel druhého najvýraznejšie podporovaného odvetvia, veľkoobchodu a maloobchodu (NACE sekcia G), medzimesačne mierne vzrástol na 11,9 % (z 11 % v júli). Viac ako 5 % celkovej sumy v auguste pripadlo aj stavebníctvu (NACE sekcia F), doprave a skladovaniu (NACE sekcia H), odborným, vedeckým a technickým činnostiam (NACE sekcia M) a administratívnym a podporným službám (NACE sekcia N).

Box 2 Ako dlho trvá poskytnutie pomoci?

Vyhlasenie núdzového stavu v súvislosti s pandémiou COVID-19 postavilo slovenský verejný sektor, a zvlášť sieť úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, pred doposiaľ bezprecedentnú výzvu. Popri štandardnej agende úradov bolo nevyhnutné v čo možno najkratšom čase zabezpečiť vykonanie množstva úloh úzko súvisiacich s núdzovým stavom a dynamicky sa meniacou epidemickou situáciou. Medzi tieto úlohy patrilo aj zabezpečenie výplaty podpory poskytovanej v rámci opatrení „Prvej pomoci“. Podľa dát dostupných k 1. októbru 2020 trvala výplata pomoci v priemere menej ako 6 pracovných dní od momentu prijatia žiadosti, prípadne mesačného výkazu, až po úhradu sumy.¹⁰

V prípade subjektov, ktoré si požiadali o pomoc za jeden mesiac a majú podpísanú dohodu, si poskytnutie pomoci za nasledujúce mesiace nevyžaduje podpisovanie novej dohody, ale postačuje predloženie výkazu. Proces poskytovania pomoci za apríl, máj, jún, júl a august je preto pre subjekty s dohodou za niektorý predchádzajúci mesiac administratívne aj časovo menej náročný. Vybavenie pomoci sa týmto skrátilo na 2 - 5 pracovných dní.

Tabuľky B1 a B2 obsahujú informácie o trvaní vybavenia nových žiadostí ako aj výkazov za apríl, máj,

⁹ Dátová príloha je k dispozícii na internetovej stránke ISP: <https://www.employment.gov.sk/sk/ministerstvo/vyskum-oblasti-prace-socialnych-veci-institut-socialnej-politiky/analyticke-komentare/prva-pomoc-slovensku.html>

¹⁰ S cieľom eliminovať možnú diskrepanciu medzi dátumom odoslania žiadosti o podporu žiadateľom a jej registráciou bola odhadovaná celková dĺžka procesu výplaty predĺžená o dva dni.

jún, júl a august k dohodám z predchádzajúcich mesiacov. Vybavenie pomoci sa výrazne zrýchliло od polovice mája, odkedy okrem nových žiadostí úrady práce vybavujú aj výkazy k už existujúcim dohodám.

Tabuľka B1 Trvanie vybavenia pomoci (od prijatia žiadosti alebo výkazu po úhradu) ^a

Opatrenie	Priemerné trvanie vybavenia		Počet žiadostí / výkazov
	Kalendárne dni	Pracovné dni	
1	10,28	7,10	29 203
2	6,26	4,49	191 534
3A	7,56	5,47	17 738
3B	7,53	5,44	68 720
4A	17,41	12,00	14 598
4B	21,55	14,94	1 296
Spolu	7,53	5,36	323 089

Zdroj: ÚPSVaR. Pozn.: ^aPriemerná dĺžka procesu za žiadosti a výkazy prijaté najneskôr 13. septembra 2020 a zároveň vybavené najneskôr 1. októbra 2020. Za moment prijatia sa považuje zaregistrovanie v internom systéme ÚPSVaR.

Tabuľka B2 Vybavenie pomoci sa postupne zrýchľuje ^a

Týždeň prijatia žiadosti / výkazu	Priemerné trvanie vybavenia		Počet žiadostí / výkazov
	Kalendárne dni	Pracovné dni	
06.04. - 12.04.	20,87	13,17	10 334
13.04. - 19.04.	17,03	12,16	15 024
20.04. - 26.04.	17,91	12,10	13 862
27.04. - 03.05.	18,02	11,81	15 187
04.05. - 10.05.	15,58	10,91	9 109
11.05. - 17.05.	12,27	9,11	20 267
18.05. - 24.05.	6,06	4,58	32 514
25.05. - 31.05.	7,56	5,60	36 123
01.06. - 07.06.	4,15	3,10	16 350
08.06. - 14.06.	3,88	2,96	16 487
15.06. - 21.06.	3,66	2,74	15 447
22.06. - 28.06.	4,30	3,10	13 697
29.06. - 05.07.	4,18	3,05	17 348
06.07. - 12.07.	2,77	2,12	11 446
13.07. - 19.07.	2,99	2,26	10 107
20.07. - 26.07.	3,32	2,56	7 641
27.07. - 02.08.	4,11	2,99	11 918
03.08. - 09.08.	2,30	1,81	10 524
10.08. - 16.08.	2,39	1,85	7 328
17.08. - 23.08.	2,56	1,91	6 631
24.08. - 30.08.	3,09	2,13	8 007
31.08. - 06.09.	2,50	1,83	10 067
07.09. - 13.09.	1,95	1,54	7 671
06.04 - 13.09.	7,53	5,36	323 089

Zdroj: ÚPSVaR. Pozn.: ^aPriemerná dĺžka procesu za žiadosti a výkazy prijaté najneskôr 13. septembra 2020 a zároveň vybavené najneskôr 1. októbra 2020. Za moment prijatia sa považuje zaregistrovanie v internom systéme ÚPSVaR.

Priemerná výška podpory podľa veľkosti žiadateľa a sektorov ekonomiky vykazovala pomerne veľký rozptyl. Najnižšia priemerná pomoc na jedno podporené pracovné miesto bola v auguste, podobne ako v predchádzajúcich mesiacoch, v skupine veľkých podnikov (236,3 eur), zatiaľ čo najvyššia v skupine mikropodnikov (366,4 eur). Z odvetvového pohľadu na „Prvú pomoc“ vyplýva, že najnižšia priemerná pomoc na pracujúceho prúdila v auguste do organizácií pôsobiacich v sektoroch dodávky vody a odstraňovania odpadu (NACE sekcia E – 253,6 eur), ťažba a dobývania (NACE sekcia B – 254,4 eur) a priemyselnej výroby

(NACE sekcia C – 257,7 eur) a najvyššia do sektorov verejnej správy a obrany (NACE sekcia O – 411,4 eur), dodávky elektriny a plynu (NACE sekcia D – 391,5 eur) a stavebníctva (NACE sekcia F – 383,0 eur).¹¹

Pandemické ošetrovné

Prerušenie vyučovania v školách a školských zariadeniach od 16. marca 2020 do odvolania vytvorilo u pracujúcich potrebu zabezpečiť starostlivosť o deti. MPSVR SR na túto situáciu zareagovalo zavedením dávky „pandemické ošetrovné“, na ktorú získali nárok nemocensky poistení rodičia, ktorí sa počas krízovej situácie (od 12. marca 2020) súvisiacej so šírením ochorenia COVID-19 osobne starali o dieťa, ktoré nedovršilo jedenásty rok, alebo do dovŕšenia šestnásteho roku veku, ak išlo o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom.¹² Výška ošetrovného za deň je rovnako ako pri bežnom ošetrovnom 55 % denného vymeriavacieho základu určeného z najviac dvojnásobku priemernej mzdy spred dvoch rokov (približne 70 % čistej mzdy).¹³

Podmienky pri poskytovaní pandemickej OČR sa zmenili novelou zákona o sociálnom poistení, ktorá nadobudla účinnosť 23. septembra 2020.¹⁴ Cieľom novely bolo predovšetkým upraviť podmienky nároku na pandemické ošetrovné v školskom roku 2020/2021. Po novom majú nárok na ošetrovné v čase trvania krízovej situácie nemocensky poistení poistenci starajúci sa o dieťa, ktoré je choré, ktoré je v karanténe alebo je zatvorená škola alebo škôlka, ktorú dieťa navštevuje. Nárok na pandemické ošetrovné ostal zachovaný aj v prípade rodinných príslušníkov, ktorí zabezpečujú starostlivosť o príbuzného, ktorému sa neposkytuje starostlivosť v zariadení sociálnych služieb z dôvodu obavy o jeho zdravie. Toto sa však nevzťahuje na rodičov žiakov základných škôl, pre ktorých je prezenčná školská dochádzka od 1. septembra 2020 opäť povinná.

V apríli 2020 predstavovalo „pandemické ošetrovné“ približne 4/5 všetkých vyplatených dávok.¹⁵ Tento štatistický údaj však nepredstavuje všetky nároky uplatnené za marec 2020, keďže výplata časti marcových nárokov sa pre veľký administratívny nápor a samotný proces vyplácania presunula na nasledujúce mesiace. Medziročne sa rast počtu vyplatených dávok a výdavkov na ne zrýchlil v máji 2020 a túto úroveň si udržal aj v nasledujúcom mesiaci (Tabuľka 2). Konkrétne, počet vyplatených dávok v júni medziročne vzrástol takmer desaťnásobne z 13 477 v júni 2019 na 131 851 v júni 2020. Výdavky na ne narástli takmer tridsaťjedennásobne zo zhruba 1,5 milióna eur v júni 2019 na viac ako 45 milióna eur v júni 2020.

V júli však pozorujeme pokles počtu dávok, ktorý odráža znovuotvorenie škôlok a prvého stupňa základných škôl od 1. júna 2020 a otvorenie druhého stupňa základných škôl a stredných škôl od 22. júna. Keďže návrat do škôl bol dobrovoľný, počet vyplatených dávok ošetrovné medziročne vzrástol zhruba 4,3-násobne a výdavky takmer dvanásťnásobne. V auguste pokračoval výrazný pokles v počte poberateľov, čo sa prejavilo taktiež v absolútnom objeme výdavkov. Dôvodom je, že počas školských prázdnin majú nárok na pandemické ošetrovné len rodičia detí predškolského veku, ktorých deti v mimoriadnej situácii nenavštevujú detské jasle alebo materskú školu. Trend poklesu pokračoval až do septembra, v ktorom bolo vyplatených 24 060 dávok (medziročný nárast o 137 %). Od vypuknutia pandémie vzrástli výdavky na ošetrovné oproti predošlému roku o 131,4 milióna eur.

¹¹ Pre účely tohto porovnania sme abstrahovali od žiadateľov, u ktorých nebolo možné určiť veľkosť organizácie podľa počtu zamestnancov alebo zaradenie do odvetví ekonomiky podľa klasifikácie NACE.

¹² Novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení prostredníctvom zákona číslo 63/2020 Z. z.

¹³ Viac podrobností na webovej stránke MPSVR SR, „Ošetrovné a nemocenské.“ dostupnej na

<https://www.employment.gov.sk/sk/koronavirus-pracovna-socialna-oblast/pracovna-oblast/oseetrovne-nemocenske/>.

¹⁴ Viac informácií na stránke Sociálnej poisťovne. <https://www.employment.gov.sk/sk/informacie-media/aktuality/zmeny-pri-poskytovani-pandemickej-ocr.html>

¹⁵ Informačný systém Sociálnej poisťovne. Údaje sa vzťahujú na poistné vzťahy.

Tabuľka 2 Vyplatené dávky „ošetrovné“

Štatistika	Mesiac	2019	2020	Nárast/pokles
Počet dávok	marec	25 297	24 854	-443 (-1,8 %)
	apríl	15 690	80 407	64 717 (412,5 %)
	máj	13 918	149 855	135 937 (976,7 %)
	jún	13 477	131 851	118 374 (878,3 %)
	júl	13 015	56 264	43 249 (332,3 %)
	august	10 350	26 217	15 867 (153,3 %)
	september	10 170	24 060	13 890 (136,6 %)
	Výdavky	marec	2 725 362,70 €	3 003 815,50 €
apríl		1 704 749,80 €	15 462 513,04 €	13 757 763,24 € (807,0 %)
máj		1 554 373,60 €	46 755 878,17 €	45 201 504,57 € (2 908,0 %)
jún		1 475 014,00 €	45 373 924,08 €	43 898 910,08 € (2 976,2 %)
júl		1 480 207,10 €	17 747 667,64 €	16 267 460,54 € (1 099,0 %)
august		1 286 073,66 €	7 569 461,65 €	6 283 387,99 € (488,6 %)
september		1 303 945,89 €	7 032 176,91 €	5 728 231,02 € (439,3 %)

Zdroj: Informačný systém Syrius (týždenné údaje). Pozn.: Vyplatené dávky predstavujú nárok za predchádzajúce mesiace.

Pandemické nemocenské

Jedným z protipandemických opatrení bola povinná izolácia osôb s potvrdeným ochorením alebo s podozrením na ochorenie COVID-19. Nemocensky poisteným poistencom, ktorí boli lekárom uznaní za dočasne práceneschopného (DPN) z dôvodu nariadenia karanténneho opatrenia alebo izolácie, vzniká od prvého dňa nariadenej karantény alebo izolácie nárok na dávku „pandemické nemocenské“ vo výške 55 % denného vymeriavacieho základu (približne 70 % čistej mzdy)¹⁶.

Počet novohlásených prípadov DPN z dôvodu „karanténne opatrenie“ kulminoval v marci 2020, keď počet nových prípadov dosiahol takmer 40 000 (Tabuľka 3). Tento počet zahŕňa všetky druhy karanténnych opatrení (napríklad z dôvodu žltacky). Keďže v marci predošlého roka bolo nahlásených len 10 prípadov, je možné predpokladať, že takmer všetky karantény sa týkali ochorenia COVID-19. V mesiacoch august a september 2020 pozorujeme stúpajúci počet novohlásených prípadov DPN z dôvodu zhoršujúcej sa epidemickej situácie.

Tabuľka 3 Počet novohlásených prípadov DPN s dôvodom vzniku „karanténne opatrenie“

Rok	Január	Február	Marec	Apríl	Máj	Jún	Júl	August	September
2019	12	5	10	7	13	9	9	9	13
2020	6	43	39 413	6 451	4 314	1 818	2 479	4 243	9 324

Poznámka: Údaj za september 2020 je spracovaný k 9.10.2020. Zdroj: Sociálna poisťovňa.

V apríli 2020 vyplatila Sociálna poisťovňa zhruba polovicu nárokov na pandemické nemocenské, ktoré vznikli v marci.¹⁷ Rovnako ako v prípade dávky „pandemické ošetrovné“ sa aj tu výplata dávok sčasti presúvala do nasledujúcich mesiacov. Medziročne vzrástol v septembri 2020 počet vyplatených dávok zhruba 1,1-násobne a vyplatená suma 1,3-násobne (Tabuľka 4). Nižší nárast v porovnaní s dávkou „pandemické ošetrovné“ odráža skutočnosť, že dávka „pandemické nemocenské“ tvorí len zlomok celkových vyplatených dávok „nemocenské“. Konkrétne, v apríli 2020 predstavovalo „pandemické nemocenské“ približne desatinu všetkých vyplatených dávok.¹⁸

¹⁶ Nárok na „pandemické nemocenské“ vznikol na základe novely zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Pred účinnosťou novely patrila poistencovi dávka vo výške 25 % denného vymeriavacieho základu. Viac podrobností na webovej stránke MPSVR SR, „Ošetrovné a nemocenské.“ dostupnej na <https://www.employment.gov.sk/sk/koronavirus-pracovna-socialna-oblast/pracovna-oblast/oseetrovne-nemocenske/>.

¹⁷ Informačný systém Sociálnej poisťovne.

¹⁸ Informačný systém Sociálnej poisťovne.

Tabuľka 4 Vyplatené dávky „nemocenské“

Štatistika	Mesiac	2019	2020	Nárast/pokles
Počet dávok	marec	154 834	143 256	-11 578 (-7,5 %)
	apríl	143 625	193 587	49 962 (34,8 %)
	máj	121 150	195 389	74 239 (61,3 %)
	jún	115 231	146 826	31 595 (27,4 %)
	júl	114 831	125 594	10 763 (9,4 %)
	august	105 385	120 112	14 727 (14,0 %)
	september	106 004	119 297	13 293 (12,5 %)
Výdavky	marec	39 278 114,75 €	43 000 851,38 €	3 722 736,63 € (9,5 %)
	apríl	40 582 739,83 €	51 420 984,73 €	10 838 244,90 € (26,7 %)
	máj	37 332 972,71 €	61 535 957,75 €	24 202 985,04 € (64,8 %)
	jún	36 153 616,20 €	52 924 231,60 €	16 770 615,40 € (46,4 %)
	júl	34 957 463,48 €	44 764 626,43 €	9 807 162,95 € (28,1 %)
	august	34 782 406,57 €	44 121 771,90 €	9 339 365,33 € (26,9 %)
	september	34 418 007,32 €	43 146 794,07 €	8 728 786,75 € (25,4 %)

Zdroj: Informačný systém Syrius (týždenné údaje). Pozn.: Vyplatené dávky predstavujú nárok za predchádzajúce mesiace.

Odklad a odpustenie povinnosti zaplatiť odvody

Dôležitou súčasťou podpory udržania pracovných miest je aj odklad a odpustenie odvodových povinností zamestnávateľov a SZČO. MPSVR SR pristúpilo k zmene zákona o sociálnom poistení s cieľom umožniť odklad odvodov zamestnávateľa a SZČO za marec 2020 a odpustenie týchto odvodov za apríl 2020.¹⁹ Následne vláda SR prijala nariadenia umožňujúce odklad odvodov aj za máj až júl 2020.²⁰ Odklad a odpustenie odvodov na sociálne poistenie znižuje mzdové náklady na priemerného zamestnanca takmer o jednu pätinu.

Odklad splatnosti odvodov na sociálne poistenie za rok 2020 do konca roka je za vyššie uvedené mesiace umožnený tým subjektom, ktoré vykázali za daný mesiac pokles čistého obratu alebo pokles príjmov aspoň o 40%.²¹ Odpustenie odvodov za apríl 2020 bolo zamerané na podporu tých subjektov, ktoré mali v apríli 2020 aspoň jednu zo svojich prevádzok zatvorenú dlhšie ako 15 dní na základe rozhodnutia Úradu verejného zdravotníctva. Tabuľka 5 obsahuje základné štatistiky o využití možnosti odkladu a odpustenia odvodov na sociálne poistenie podľa dát dostupných k 21. septembru 2020 v delbe podľa charakteristiky subjektov. Túto formu podpory udržania pracovných miest mohli využiť aj subjekty zaradené do sektora verejnej správy.

Tabuľka 5 Odklad a odpustenie odvodov na sociálne poistenie: základné štatistiky^a

Štatistika		Typ žiadateľa		Spolu
		SZČO	Zamestnávateľ	
marec 2020 (odklad)		5 986	6 906	12 892
apríl 2020 (odpustenie)	Počet ^b	17 005	21 870	38 875
máj 2020 (odklad)		2 856	3 668	6 524
jún 2020 (odklad)		1 270	1 415	2 685
júl 2020 (odklad)		926	899	1 825

¹⁹ Pre detailný popis pravidiel a podmienok odkladu a odpustenia odvodov, pozri zákon 68/2020 Z. z. a 95/2020 Z. z. ako aj nariadenie vlády 76/2020 Z. z. a 132/2020 Z. z. Vecný rámec tohto komentára sa obmedzuje na opatrenia v pôsobnosti MPSVR SR, preto sa nevenujeme vyhodnoteniu prípadného odkladu, odpusteniu alebo iným zmenám v odvodoch na zdravotné poistenie.

²⁰ Pozri nariadenie vlády 131/2020 Z. z.

²¹ Pôvodný termín splatnosti odvodov za marec určený na 31. júla 2020 bol neskôr posunutý na 31. decembra 2020. V čase prípravy tejto aktualizácie je v zmysle nariadenia vlády 131/2020 Z. z. termín splatnosti odložených odvodov za máj, jún a júl tiež 31. december 2020.

Tabuľka 5 Odklad a odpustenie odvodov na sociálne poistenie: základné štatistiky^a (pokračovanie)

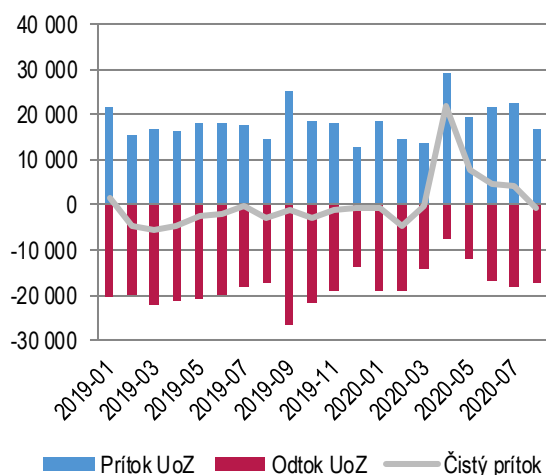
Štatistika	Typ žiadateľa		
	SZČO	Zamestnávateľ	Spolu
marec 2020 (odklad)	845 465,38 €	17 998 263,92 €	18 843 729,30 €
apríl 2020 (odpustenie)	2 410 214,49 €	65 708 796,67 €	68 119 011,16 €
máj 2020 (odklad)	455 435,68 €	20 185 730,84 €	20 641 166,52 €
jún 2020 (odklad)	209 128,69 €	10 257 013,39 €	10 466 142,08 €
júl 2020 (odklad)	118 455,36 €	3 493 497,87 €	3 611 953,23 €

Zdroj: Sociálna poisťovňa. Pozn.: ^aÚdaje sú aktuálne k 21. septembru 2020; očakávame aktualizáciu dát do budúcnosti tak z dôvodu postupného spracovávaní nových podkladov zakladajúcich nárok na odklad/odpustenie odvodov, ako aj z dôvodu korekcie doteraz spracovaných podkladov; ^bÚdaje obsahujú aj dáta za subjekty spadajúce do sektora verejnej správy v zmysle metodiky ESA2010 a predstavujú horný odhad poklesu príjmov Sociálnej poisťovne z odvodov SZČO a zamestnávateľov z dôvodu odkladu alebo odpustenia odvodov za daný mesiac.

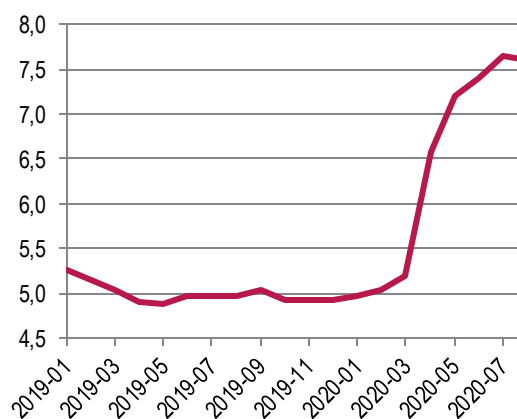
Situácia na pracovnom trhu

Nárast identifikovaných prípadov COVID-19 a následné protipandemické opatrenia vyvolali na pracovnom trhu výrazný pohyb.²² V apríli 2020 sme prvýkrát po 14 mesiacoch pozorovali vyšší prítok nových uchádzačov o zamestnanie do evidencie ako ich odtok. Konkrétne, v apríli 2020 bolo zaevidovaných 29 275 nových uchádzačov o zamestnanie, čo predstavuje oproti predošlému mesiacu viac ako dvojnásobok. Situácia sa však v nasledujúcich mesiacoch stabilizovala a v auguste odtok uchádzačov z evidencie prvýkrát od marca prevýšil prítok do evidencie. Miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla v auguste hodnotu 7,6 %.²³

Graf 3 Prítok a odtok UoZ

Graf 4 Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti v %

Zdroj: ÚPSVaR. Pozn.: Čistý prítok je vypočítaný ako "prítok mínus odtok UoZ".

Zdroj: ÚPSVaR. Pozn.: Miera nezamestnanosti je vypočítaná z počtu disponibilných UoZ.

V septembri 2020 vláda SR schválila predĺženie nástroja „Prvá pomoc“ do konca roka, zároveň viaceré nástrojov podpory budú k dispozícii obyvateľom aj v najbližších mesiacoch. Ich využitie je potrebné priebežne monitorovať a vyhodnocovať.

²² Upozorňujeme, že nasledujúce závery nie je možné interpretovať ako priamy dopad opatrení na zamestnanosť. Nepoznáme totiž vývoj pracovného trhu v alternatívnej realite, v ktorej by sa žiadna pomoc zamestnávateľom a SZČO neposkytla (tzv. kontrafaktálny scenár). Je realistické predpokladať, že počet prepustených by bol v tejto alternatívnej realite vyšší. Tejto téme sa plánujeme venovať v budúcich analýzách.

²³ Miera evidovanej nezamestnanosti je vypočítaná z počtu disponibilných UoZ, tj. takých ktorí bezprostredne po ponuke voľného pracovného miesta môžu nastúpiť do pracovného pomeru. Celková miera nezamestnanosti môže byť vyššia, nakoľko zohľadňuje aj nedisponibilných UoZ (napr. dočasná práceneschopnosť, OČR, vzdelávanie a príprava pre trh práce alebo menšie obecné služby).

Box 3 Regionálny pohľad na vývoj nezamestnanosti počas mimoriadnej situácie:

Podľa údajov ÚPSVaR o vývoji nezamestnanosti medzi februárom 2020 a augustom 2020 došlo k nárastu počtu UoZ, ako aj miery evidovanej nezamestnanosti z 5,05 % vo februári na 7,6 % v auguste 2020. Prvýkrát od vypuknutia pandémie sme však zaznamenali medzimesačný pokles v miere nezamestnanosti o 0,05 p.b. (zo 7,65 % v júli). Avšak počas tohto obdobia sa nárast nezamestnanosti – aj keď v rozdielnej miere – dotkol všetkých ôsmich krajov. Tabuľka B3 obsahuje údaje o náraste miery nezamestnanosti v jednotlivých krajoch za obdobie február až august 2020.

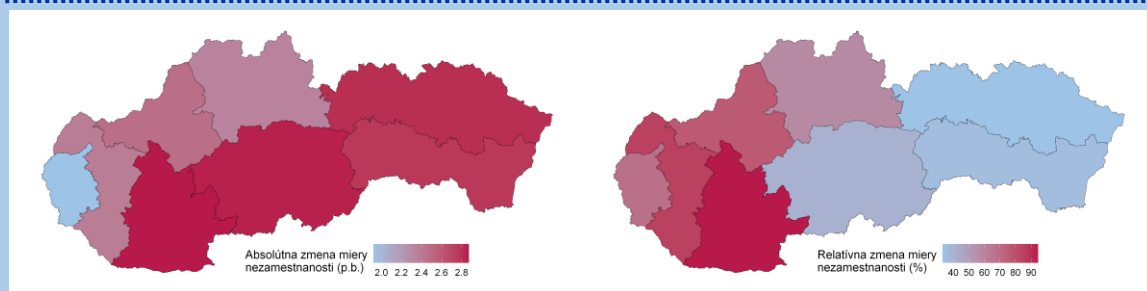
Tabuľka B3 Miera evidovanej nezamestnanosti v percentách a jej zmena (február – august 2020)^a

Kraj	február 2020	august 2020	absolútna zmena (v p.b.)	relatívna zmena (v %)
Bratislavský	2,83	4,75	1,92	67,84
Tmavský	2,80	5,18	2,38	85,00
Trenčiansky	3,21	5,68	2,47	76,95
Nitriansky	3,04	5,91	2,87	94,41
Žilinský	4,07	6,41	2,34	57,49
Banskobystrický	6,94	9,79	2,85	41,07
Prešovský	8,45	11,25	2,80	33,14
Košický	7,70	10,46	2,76	35,84
SR	5,05	7,60	2,55	50,50

Zdroj: ÚPSVaR a vlastné výpočty; Pozn.:^aMiera nezamestnanosti bola vypočítaná z počtu disponibilných UoZ

Z údajov dostupných k 1. októbru 2020 vyplýva, že miera evidovanej nezamestnanosti rástla najvýraznejšie v Nitrianskom kraji tak v absolútnom vyjadrení (v p.b.), ako aj v pomernom vyjadrení k hodnote (v percentách) z februára 2020 (2,87 p.b. respektíve 94,41 %). Výrazne nadpriemerný absolútny nárast zaznamenala aj miera nezamestnanosti v Banskobystrickom, Prešovskom a Košickom kraji. Naopak, najnižšiu mieru nárastu nezamestnanosti medzi februárom a augustom v absolútnom vyjadrení zaznamenal ÚPSVaR v Bratislavskom, Žilinskom a Tmavskom kraji. Vzhľadom na fakt, že nezamestnanosť rástla na celom území SR a jej miera bola vo februári o niekoľko p.b. vyššia v Banskobystrickom, Košickom a Prešovskom kraji oproti zvyšku SR, relatívny nárast miery nezamestnanosti oproti februárovej hodnote je v týchto regiónoch podstatne nižší ako na západe SR (pozri posledný stĺpec v Tabuľke B3 a Graf B1).

Graf B1 Zmena miery evidovanej nezamestnanosti medzi februárom a augustom 2020

Zdroj: ÚPSVaR a vlastné prepočty

Bibliografia

Baliak, M., Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 4)*. Bratislava: ISP/MPSVR. Dostupné na Internete: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/09/isp_2020_prva_pomoc_update4_final.pdf

Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020a). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám*. Bratislava: ISP/MPSVR. Dostupné na

Internet: http://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/analyticke-centrum/analyticke-komentare/isp_2020_prva_pomoc_slovensku_final5.pdf

Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020b). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 2)*. Bratislava: ISP/MPSVR. Dostupné na Internet: https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/analyticke-centrum/analyticke-komentare/isp_2020covid_druha_aktualizacia.pdf

Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020c). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 3)*. Bratislava: ISP/MPSVR. Dostupné na Internet: https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/analyticke-centrum/analyticke-komentare/isp_2020_prva_pomoc_august2020_aktual3_final.pdf

Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., Veselková, M., & Vojtechová, B. (2020). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia)*. Bratislava: ISP/MPSVR. Dostupné na Internet: https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/analyticke-centrum/analyticke-komentare/isp_2020_prva_pomoc_slovensku_20200615.pdf